

Kursplan för: Svenska för lärare i åk 1–3, 30 högskolepoäng (1–30). Ingår i Lärarlyftet., 30 hp Swedish for Primary School Teachers 1-3, 30 credits (1-30). Continuing Education for Teachers, 30 credits

Allmänna data om kursen

- **Kurskod:** SV027U
- **Ämne huvudområde:** Svenska språket
- **Nivå:** Grundnivå
- **Progression:** (A)
- **Högskolepoäng:** 30
- **Fördjupning vs. Examen:** GXX - Grundnivå, kursens fördjupning kan inte klassificeras
- **Utbildningsområde:** Humanistiska området 100%
- **Ansvarig institution:** HSV, Humaniora och samhällsvetenskap
- **Fastställd:** 2025-09-05
- **Giltig fr.o.m:** 2026-01-19

Syfte

Ett av kursens syften är att ge deltagarna kunskaper om språkets sociala betydelse och barns språkutveckling ur såväl ett första- som andraspråksperspektiv. Teorier om läs- och skrivutveckling för aktuella åldrar och diskuteras i förhållande till skolans styrdokument samt hur man kan arbeta med bedömning av elevers läs- och skrivutveckling. I det första momentet läggs grunden för att arbeta med läs- och skrivutveckling och i det andra momentet fördjupas detta. Fokus läggs också på språkstimulerande och språkutvecklande aktiviteter i klassrummet svenska språkets ord- och satsstruktur i förhållande till barns lexikala och grammatiska språkutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv.

Ett annat syfte är att deltagarna utvecklar kunskaper om läsförståelsestrategier och diskutera hur de kan fungera som stöd för elevernas läsförståelseutveckling. Deltagarnas egen förmåga att skriva texter enligt svensk språk- och textriktighet utvecklas under momentets gång. Ytterligare ett syfte är att deltagarna ska utveckla sin förmåga att arbeta med barnlitteratur och berättande i klassrummet. Även det intersektionella perspektivet behandlas, främst med fokus på flerspråkighet och funktionsvariationer.

Lärandemål

Efter genomgången kurs ska deltagaren kunna:

Moment 1 : Språkliga strukturer och normer, 7,5 hp

Kunskap och förståelse:

- Redogöra för teorier om läs- och skrivinlärning,
- Beskriva och diskutera språkstimulerande aktiviteter i klassrummet
- Redogöra översiktligt för svenskans fonologi i förhållande till barns talutveckling och svensk ortografi
- Redogöra översiktligt för svenskans ord- och satsstruktur i förhållande till barns lexikala och grammatiska språkutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv
- Visa grundläggande kunskaper om datainsamlingsmetoder inom det språkvetenskapliga forskningsfältet
- Förstå användningen av AI-verktyg för skrivprocessen och språkgranskning

Färdighet och förmåga:

- Granska och bearbeta informationsstruktur, disposition och språkriktighet i egna och andras texter
- Tillämpa vedertagna normer för textriktighet och svensk språkriktighet, generella normer för akademiskt skrivande samt ange normer för aktuella texter
- Bedöma elevers fonologiska utveckling

Värderingsförmåga och förhållningssätt:

- Diskutera och reflektera över språkbeskrivning i ett skrivdidaktiskt perspektiv med hänsyn till förskoleklassens och grundskolans styrdokument

Moment 2 : Språkbeskrivning samt läs- och skrivutveckling, fördjupning 7,5 hp

Kunskap och förståelse:

- Redogöra för samt diskutera teorier och metoder om läs- och skrivinlärning i relation till förskoleklassens och grundskolans styrdokument
- Redogöra för svenskans fras-, sats- och textstruktur i förhållande till barns lexikala och grammatiska språkutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv
- Översiktligt redogöra för teorier om läsförståelsestrategier

Färdighet och förmåga:

- Utföra grundläggande språklig analys och formativ bedömning av elevers skriftkompetens och kommunikativa förmågor samt föreslå åtgärder för elevers språkutveckling i F-3
- Tillämpa vedertagna normer för textriktighet och svensk språkriktighet, generella normer för akademiskt skrivande samt ange normer för aktuella texter
- göra medvetna val av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och metoder i klassrummet
- Använda AI-verktyg för att förbättra kvaliteten i akademiska texter

Värderingsförmåga och förhållningssätt:

- Jämföra, diskutera och värdera olika läs- och skrivinlärningsmetoder
- Diskutera och problematisera barns läs- och skrivutveckling ur ett didaktiskt perspektiv med hänsyn till förskoleklassens och grundskolans styrdokument

Moment 3 : Metoder för bedömning av elevers språkliga produktion, 7,5 hp

Kunskap och förståelse:

- Diskutera för- och nackdelar med olika metoder för läs- och skrivinlärning.
- Redogöra för teorier om och metoder för läsförståelsestrategier.
- Redogöra för olika metoder för muntlig framställning och ge exempel på uppgifter och övningar i klassrummet.

Färdighet och förmåga:

- Tillämpa inhämtade kunskaper om svensk grammatik, barns språkutveckling och skolans mål för år F-3 för att bedöma elevers språkliga nivå i tal och skrift.
- Använda olika metoder för att bedöma elevers språkliga utveckling.
- Tillämpa formativ och summativ bedömning av elevtexter.
- Tillämpa vedertagna normer för textriktighet och svensk språkriktighet, generella normer för akademiskt skrivande samt ange normer för aktuella texter.

Värderingsförmåga och förhållningssätt:

- Reflektera över och motivera metodval i en specifik undervisningssituation i förhållande till syfte och styrdokument.
- Reflektera över på vilka sätt transspråkande kan stötta andraspråkselevers språkutveckling.
- Visa förmåga att använda och värdera läroböcker, andra läromedel och andra läroverktyg.

Moment 4 : Skönlitteratur

Kunskap och förståelse:

- Visa förståelse för skönlitteraturens betydelse för barns estetiska, språkliga, kognitiva och emotionella utveckling och lärande i åk 1–3
- Ha erhållit sådana ämneskunskaper om barnlitteratur, inklusive insikt i aktuellt forskningsläge, som krävs för arbete i åk 1–3,
- Ha erhållit sådana kunskaper i ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för aktivt barnlitteraturarbete i åk 1–3,
- Ha kännedom om estetiska lärprocesser som kreativt skrivande, bild och drama kopplat till skönlitteraturbearbetning i åk 1–3.

Färdighet och förmåga:

- Självständigt planera, genomföra och utvärdera skönlitteraturverksamhet i åk 1–3 med hänsyn tagen till språk-, funktions- och kognitionsvariationer,
- Reflektera ämnesdidaktiskt om den egna litteraturverksamheten i åk 1–3,
- Göra och genomföra en pedagogisk planering för åk 1–3.

Värderingsförmåga och förhållningssätt:

- Beskriva och diskutera olika läsförståelsestrategier för att urskilja och tolka skönlitterära texters budskap och sammanhang,
- Göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga och etiska aspekter, och i ett intersektionellt jämställdhetsperspektiv.

Innehåll

Kursens innehåll och upplägg

Moment 1 : Språkliga strukturer och normer, 7,5 hp

Momentet syftar till att ge deltagarna kunskaper om språkets sociala betydelse och barns språkutveckling ur såväl ett första- som andraspråksperspektiv och i samband med det kunna diskutera talutveckling i förhållande till svensk fonologi. Under kursen introduceras teorier om läs- och skrivutveckling för aktuella åldrar och diskuteras i förhållande till skolans styrdokument samt bedömning elevers läs- och skrivutveckling. Språkstimulerande och språkutvecklande aktiviteter i klassrummet diskuteras. Svenska språkets ord- och satsstruktur diskuteras i förhållande till barns lexikala och grammatiska språkutveckling i ett första- och andraspråksperspektiv. Kursen ger också deltagarna kunskaper om svenska språkets grundläggande grammatiska strukturer och vad lärare, utifrån styrdokumentet, bör fokusera på för aktuell åldersgrupp.

Moment 2: Språkbeskrivning samt läs- och skrivutveckling, fördjupning 7,5 hp

Momentet syftar till att ge studenterna fördjupade kunskaper om läs- och skrivutveckling i årskurserna F–3 samt bedömning av elevers språkliga produktion. Teorier och metoder diskuteras i förhållande till grundskolans styrdokument. Momentet ger också utökade och fördjupade kunskaper om svenska språkets fras-, sats- och textstruktur. Metoder för ett språkstimulerande arbetssätt i klassrummet diskuteras och problematiseras, nu med mer fokus på den praktiska tillämpningen. Teorier om läsförståelsestrategier introduceras och diskuteras med utgångspunkt i hur de kan fungera som stöd för elevernas läsförståelseutveckling. Deltagarnas egen förmåga att skriva texter enligt svensk språk- och textriktighet utvecklas under momentets gång.

Moment 3 : Metoder för bedömning av elevers språkliga produktion, 7,5 hp

Deltagarnas kunskaper om läs- och skrivutveckling i årskurserna 1–3 fördjupas ytterligare liksom deras kunskaper om svenska språkets fras-, sats- och textstruktur. Metoder för ett språkstimulerande arbetssätt i klassrummet diskuteras i förhållande till flerspråkighet och transspråkande som metod introduceras och diskuteras. Teorier om och metoder för att arbeta med läsförståelsestrategier diskuteras ytterligare och analyseras utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Kursen ger studenterna kunskaper om formativ och summativ bedömning samt verktyg för att bedöma elevtexter. Performansanalys och andra metoder att bedöma elevers aktuella nivå och för att planera fortsatt skrivundervisning introduceras och prövas på autentiska elevtexter. Metoder för att arbeta med och bedöma muntlig framställning i klassrummet diskuteras utifrån aktuella styrdokument. Under kursens gång utvecklas också studenternas förmåga att tillämpa svensk språk- och textriktighet i akademiskt skrivande.

Moment 4 : Skönlitteraturarbete, 7,5 hp

Momentet syftar till att utveckla deltagarnas förmåga att med barnlitteratur och berättande som utgångspunkt arbeta didaktiskt med litteraturverksamhet i åk 1–3. Barnlitteraturens bakgrund, framväxt, egenskaper och funktion behandlas i föreläsningar, seminarier och workshops. Barnlitteraturens narratologi och genrer, grundläggande barnlitterära analysverktyg och analys av innehåll och form samt bilderbokens estetik och möjligheter behandlas. Barnlitteratur i ett intersektionellt perspektiv (bl a genus och mångkultur) inklusive flerspråkighet samt funktions- och kognitionsvariationer är ett genomgående stråk i momentet. Litteraturredaktiska perspektiv studeras teoretiskt men även praktiskt bl a genom planering av ett tematiskt arbete med inslag av skönlitteratur. Detta förbereds genom exempel på metoder för aktivt skönlitteraturarbete, inklusive läsförståelsestrategier och estetiska lärprocesser samt boksamtal och diktverkstad, anpassade för åk 1–3. Skönlitteraturen som en grund för förståelse och empati betonas genom hela momentet, liksom vikten av lästräning för att bli en god och entusiastisk läsare.

Behörighet

För att delta i kursen behöver du vara anställd som lärare och ha en behörighetsgivande lärarexamen avsedd för åk 1-3 utan ämnesbehörighet.

Du är anställd hos en huvudman eller entreprenör som utför uppgifter inom sådan verksamhet som avses i Förordning (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare.

Arbetsgivares godkännande krävs för att delta. Blankett: Huvudmannens godkännande.

Ytterligare information: [<https://www.skolverket.se/lararlyftet>]()

Urvalsregler

Alternativt urval, se under rubrik "Beskrivning av alternativt urval".

Beskrivning av alternativt urval

Urval sker genom lottning.

Undervisning

Kursen ges helt på distans utan fysiska träffar. Lärplattformen Canvas används för att tillhandahålla material, artiklar, uppgifter, inspelade föreläsningar, inlämningsboxar och annat. Under kursens gång håller deltagarna kontakten med varandra och med kursens lärare via lärosätets digitala lärplattform.

Examination

2001: Språkliga strukturer och normer, 7,5 hp

Betygsskala: Tregradig skala

2002: Språkbeskrivning samt läs- och skrivutveckling, fördjupning, 7,5 hp

Betygsskala: Tregradig skala

2003: Metoder för bedömning av elevers språkliga produktion, 7,5 hp

Betygsskala: Tregradig skala

2004: Skönlitteraturarbete, 7,5 hp

Betygsskala: Tregradig skala

Moment 1 examineras dels genom ett självständigt och enskilt författande av en rapport som ventileras muntligt vid ett seminarium där deltagarna ger respons på varandras texter, dels genom en enskild skriftlig tentamen vid momentets slut.

Moment 2 examineras genom en skriftlig enskild tentamen och genom aktivt deltagande i tre examinerande seminarier.

Moment 3 examineras genom en skriftlig enskild tentamen, en skriftlig paruppgift som ventileras på ett seminarium och aktivt deltagande i ett ytterligare seminarium.

Moment 4 examineras genom en skriftlig uppgift med kamratrespons, en obligatorisk muntlig redovisning och en skriftlig inlämningsuppgift.

Betygsskala

Tregradig skala

Övrig information

Målgrupp är lärare som enligt sin examen är behörig att undervisa på stadiet 1–3 och som undervisar i svenska men saknar behörighet i ämnet.

Validering är möjlig. Mittuniversitetet är ansluten till det elektroniska valideringssystemet Valda. Den som antagits till Lärarlyftet har möjlighet att tillgodoräkna högskolepoäng genom en validering av kunskaper och färdigheter/kompetens i förhållande till lärandemålen i den kurs man är antagen till. Ansökan kan enbart gälla validering mot hela delmoment.

Litteratur

Moment 1

Författare/red : Blikstad Balas, Marte

Titel : Literacy i skolan

Upplaga : 2018

Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Bolander, Maria

Titel : Funktionell svensk grammatik

Upplaga : Senaste upplagan

Förlag : Stockholm: Liber

Författare : Bolander, Maria

Titel : Funktionell svensk grammatik, Övningsbok

Upplaga : Senaste upplagan

Förlag : Stockholm: Liber

Författare/red : Eriksson, Jessica (m.fl.)
Titel : Kreativ grammatikundervisning från förskoleklass till åk 6 **Upplaga** : 2017
Förlag : Gustavsberg: Columbus

Författare/red : Forsling, Karin & Catharina Tjärnberg (red.),
Titel *: * Skrivundervisningens grunder
Upplaga : 2020
Förlag : Malmö: Gleerups
Kommentar : Läses enligt anvisning

Författare/red : Fridolfsson, Inger
Titel : Grunderna i läs- och skrivinlärning
Upplaga : 2020
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Hagberg Persson, Barbro & Westman, Maria
Titel *: * Kartläggning och bedömning av den tidiga läsutvecklingen **Upplaga** : 2017
Förlag : Skolverket
Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Håkansson, Gisela
Titel : Språkinlärning hos barn
Upplaga : 2014
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Liberg, Caroline
Titel : Elevers läs- och skrivutveckling. En teoretisk bakgrund av Caroline Liberg
Förlag: Skolverket
Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket
Titel : Greppa flerspråkigheten
Upplaga : 2019
Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket
Titel : 2022
Upplaga : Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022
Kommentar : Digital resurs. Kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk läses

Moment: 2

Författare : af Geijerstam, Åsa; Björk, Oscar; Engblom, Charlotte; Liberg, Caroline; Norrman, Kimberly; Rasmusson, Maria; W. Folkeryd, Jenny & Westman, Maria
Titel : Skrivande i tidiga skolår*
***Upplaga** : 2024
Kommentar : Läses enligt anvisningar, ca. 50 sidor

Författare/red : af Geijerstam, Åsa & W. Folkeryd, Jenny
Titel : Formal and informal metalanguage in primary teachers´ talk about informational student texts.
Upplaga : 2019
Webbadress : <https://nordicliteracy.net/index.php/njlr/article/view/2020>
Kommentar : I: Nordic Journal of Literacy Research. Tidskrift: 2019, 5(3), s. 123–134

Författare/red : Areljung, Sofie; Hermansson, Carina; Lindgren, Eva & Norlund Shaswar, Annika (red.)
Titel : Skrivdidaktik i grundskolan
Upplaga : 2022
Kommentar : Läses enligt anvisningar, ca. 50 sidor

Författare/red : Bergh Nestlog, Ewa & Danielsson, Kristina
Titel : Textskapande i grundskolan: utveckla funktionella skrivpraktiker
Upplaga : 2020
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Bolander, Maria
Titel : Funktionell svensk grammatik
Upplaga : 2012
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Bolander, Maria
Titel : Funktionell svensk grammatik, Övningsbok
Upplaga : 2012
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Eriksson, Jessica (m.fl.)
Upplaga : 2017
Titel : Kreativ grammatikundervisning från förskoleklass till åk 6
Förlag : Gustavsberg: Columbus

Författare/red : Fridolfsson, Inger
Titel : Grunderna i läs- och skrivinlärning
Upplaga : 2015
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Gibbons, Pauline
Titel : Stärk språket, stärk lärandet
Upplaga : 2018
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Josephson, Olle; Oliv, Tomas & Melin, Lars
Titel : Elevtext – analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9
Upplaga : 1998
Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Lundberg, Ingvar
Upplaga : 2008
Titel : God skrivutveckling. Kartläggning och övningar
Förlag : Stockholm: Natur & Kultur

Författare/red : Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina
Titel : God läsutveckling. Kartläggning och övningar
Upplaga : 2014
Förlag : Stockholm: Natur & Kultur

Författare/red : Skolforskningsinstitutet
Titel : Feedback i skrivundervisningen. Systematisk översikt 2018:01
Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket
Titel : Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Reviderad 2022
Kommentar : Digital resurs. Kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk läses

Författare/red : Westlund, Barbro
Titel : Aktiv läskraft. Att undervisa i lässtrategier för förståelse
Upplaga : 2017
Förlag : Stockholm: Natur & Kultur
Kommentar : Läses enligt anvisningar

Moment 3:

Författare/red : Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.)

Titel : Tankarna springer före: att bedöma ett andraspråk i utveckling

Upplaga : 2014

Förlag : Stockholm: Liber

Kommentar : Läses enligt anvisning

Författare/red : af Geijerstam, Åsa; Liberg, Caroline; Engblom, Charlotte; W. Folkeryd, Jenny; Rasmusson, Maria; Westman, Maria; Norrman, Kimberly & Björk, Oscar

Titel : Skrivande i tidiga skolår

Upplaga : 2024

Kommentar : Läses enligt anvisningar, ca. 20 sidor

Författare/red : Alatalo, Tarja

Titel : Högläsning – didaktik för språk-, läs- och skrivutveckling

Upplaga : 2021

Förlag : Lund: Studentlitteratur

Författare/red : Bergh Nestlog, Ewa & Danielsson, Kristina

Titel : Textskapande i grundskolan: utveckla funktionella skrivpraktiker*

***Upplaga** : 2020

Förlag : Lund: Studentlitteratur

Kommentar : Läses enligt anvisningar

Författare/red : Forsling, Karin & Tjärnberg, Catharina

Titel : Skrivundervisningens grunder

Upplaga : 2022

Kommentar : Läses enligt anvisningar, ca. 16 sidor

Författare/red : Lindgren, Eva; Hermansson, Carina; Norlund Shaswar, Annika & Areljung, Sofie (red.)

Titel : Skrivdidaktik i grundskolan

Upplaga : 2022

Förlag : Lund: Studentlitteratur

Kommentar : Läses enligt anvisningar

Författare/red : Sjöberg, Kim

Titel : Lärare gör – Tala, lyssna och samtala: Kreativa övningar som stödjer det muntliga

Förlag : Stockholm: Natur & Kultur

Författare/red : Skolforskningsinstitutet

Titel : Läsförståelse och undervisning om lässtrategier, 2019

Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket

Titel : Att planera, bedöma och ge återkoppling: stöd för undervisning

Webbadress : <https://www.skolverket.se/publikationer?id=7824>

Författare/red : Skolverket

Titel : Kommentarmaterial till kursplanen i svenska. Reviderad 2022

Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket

Titel : Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Reviderad 2022

Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Skolverket

Titel : Att planera, bedöma och ge återkoppling : stöd för undervisning

Webbadress : <https://www.skolverket.se/publikationer?id=7824>

Författare/red : Skolverket

Titel : Nya språket lyfter, 2020

Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Strömquist, Siv

Titel : Konsten att tala och skriva

Upplaga : 2021

Förlag : Malmö: Gleerup

Författare/red : Svensson, Gudrun

Titel : Transspråkande i teori och praktik*

Upplaga : * 2017

Förlag : Stockholm: Natur & Kultur

Kommentar : Läses enligt anvisningar

Författare/red : Wedin, Åsa

Titel : Bedöma eller döma? Språkbedömning och lästest i grundskolans tidigare år, 2010

Kommentar : Digital resurs

Författare/red : Westlund, Barbro

Titel : Aktiv läskraft. Att undervisa i lässtrategier för förståelse

Upplaga : 2017

Förlag : Stockholm: Natur & Kultur

Kommentar : Läses enligt anvisningar

Moment 4

Författare/red : Chambers, Aidan

Titel : Böcker inom och omkring oss

Upplaga : 2014

Förlag : Gilla böcker

Författare/red : Kåreland, Lena

Titel : Barnboken i samhället

Upplaga : 2013

Förlag : Studentlitteratur

Författare/red: Lena Kåreland (red.)

Titel : Modig och stark – eller ligga lågt. Skönlitteratur och genus i skola och förskola

Upplaga : 2015

Förlag : Natur och Kultur

Kommentar : s. 25–51 och 155–255

Författare/red : Nikolajeva, Maria

Titel : Barnbokens byggklossar

Upplaga : 2017 (tredje upplagan)

Förlag : Studentlitteratur

Författare/red : Pramling, Niklas & Ingrid Pramling Samuelsson

Titel : Glittrig diamant dansar. Små barn och språkdidaktik

Upplaga : 2016

Förlag : Norstedts

Författare/red : Skolverket

Titel : Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019

Kommentar : Tillgänglig online: <https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2019/laroplan-for-grundskolan-forskoleklassen-och-fritidshemmet-reviderad-2019>

Författare/red : Skolverket

Titel : Stödinsatser i utbildningen – om ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd

Kommentar : Tillgänglig online:

<https://www.skolverket.se/getFile?file=3362>

Författare/red : Söderberg, Eva

Titel: Bilderboken som estetiskt föremål (kursbrev)

